

دریا و دریاچه

دریا و دریاچه

دریای خزر، بزرگ ترین دریاچه جهان و خلیج فارس و دریای عمان مهمترین دریاهای ایران، محسوب می شوند که به ترتیب در شمال و جنوب کشور واقع شده اند و ارتباط دریایی ایران با سایر دریاهای آزاد از این دریاها صورت میگیرد.

تعداد دریاچههای ایران به دلیل وضعیت زمین شناسی این کشور به نسبت فراوان است. برخی از این دریاچه ها دائمی و بعضی از آنها در بیشتر روزهای سال خشک و بیاب هستند. از میان مهم ترین دریاچه های دائمی ایران می توان علاوه بر دریای خزر به دریاچه های ارومیه، بختگان، جازموریان، پریشان، مهارلو، زریوار و هامون اشاره کرد.

دریا

پهنه وسیعی از آب شور است که به آب های آزاد یعنی اقیانوس راه دارد. عمق دریاها متفاوت و در حال تغییر است و در بعضی نقاط بین ۱۲ هزار تا ۱۵ هزار متر است. همچنین در بسیاری از منابع، واژه دریا را برای دریاچه های شوری که مجرای خروجی طبیعی ندارند استفاده می کنند، مانند دریاچه خزر در شمال ایران. مهم ترین دریاها موجود در ایران خلیج فارس و دریای عمان است.

خلیج فارس

خلیج فارس با وسعت ۲۴۰ هزار کیلومتر مربع، پس از خلیج مکزیکو و هودسن، سومین خلیج بزرگ جهان محسوب می شود که در جنوب ایران واقع شده است. از همسایگان این خلیج می توان در غرب از کویت و عراق و در جنوب از عربستان، بحرین و امارت متحده نام برد. نام خلیج فارس در دوره های مختلف تاریخی متغییر بوده است. در کتیبه های آشوری خلیج فارس، «نارمتو» به معنای «دریای تلخ» آورده شده است. در زمان ساسانیان آن را دریای پارس می نامیدند و برخی از تاریخ نگاران و جغرافی دانان یونانی از خلیج فارس به نام « پرسیکوس» به معنای خلیج پارس یاد کرده اند و بالاخره این که دانشمندان مسلمان آن را، بحر فارسی یا

البحرالفارسی ذکر کرده اند

مهم ترین جزایر خلیج فارس عبارتند از: ابوموسی، تنب بزرگ، تنب کوچک، خارک، قشم، کیش، لاوان

دریای عمان

دریای عمان در اثر پیشروی اقیانوس هند به داخل خشکی جنوب غربی آسیا، یعنی کشورهای ایران، پاکستان، عمان و امارات به وجود آمده است. این دریا محل اتصال خلیج فارس و اقیانوس هند نیز است. طول ساحل دریای عمان در ایران، از خلیج گواتر تا بندرعباس، ۷۸۴ کیلومتر است. بندرها کوچک جاسک، چابهار و گواتر از بنادر بازرگانی و دریانوردی این دریا به شمار می آید و از شهرهای مهم دریای عمان چابهار و جاسک است.

پوشش گیاهی و درختی، گونه های جانوری، گونه پرندگان و آبزیان در حوزه و جزایر خلیج فارس و دریای عمان پوشش گیاهی و درختی: آویشن، آلویه ورا، آناقالیس، آفتاب پرست کازرونی، آهو ماش لابری، اسفیوش، اشوراک، بابونه بوشهری، پنیرک، پینوباد، تخم شربتی، ترشک، ریش پهن چابهار، زیره، چوچ، خارگرگ، خرماگز، سیال، سیلن سایه پسند، کاروادی، کهتر، کهور، گل کاغذی، مریم گل بزمانی، درخت اکالیپتوس، انار، انجیر، انگور، توج یا درخت مسواک، چریش، سمر، کرت، کنار، کهور، گز، نخل، نخل زینتی، سعد، سنبل، خرما، لور یا انجیر معابد، لیموترش، نارگیل، موز درختچه مورد

گونه جانوری: آهو، جبیر، خرگوش، روباه، شغال، قوچ و میش، کل و بز، گرگ، گورخر ایرانی، یوزپلنگ

گونه پرندگان: آبچلیک، اردک وحشی، اگرت پا خاکستری، پرستوی دریایی، پلیکان، درنا، حواصیل، سلیم، غاز، فلامینگو، کاکایی، گیلانشاه، لک لک.

آبزیان: ماهی های خوراکی و غیرخوراکی؛ اره ماهی، اسب ماهی، بمبک، پیش ماهی، دختر ناخدا، راشکور، حلوا سیاه، حلوا سفید، خابور، خاور، خبور، ساردین، سبور، سرخو، سفره ماهی، سنگسر، سیکین، شانک، شوریده، شیرماهی، قباد، قوازد، طوطی، کارفه، گیش، گوازیوم، کفشک، هوور، میگو، هاشینه. پستانداران دریایی؛ دلفین، نهنگ، کوسه ماهی درنده، کوسه گربه ماهی، نهنگ کوسه یا کوسه کر، کوسه سر چکشی، کوسه ماهی شکاری، کوسه ماهی گورخری، گاو آبی. ماهی های زینتی؛ آنجل، آنتن دار، آرایشگر، امپراتور، پیکاسو، پیکاسوی مشکی، دلفک آبی، دم گاوی، ژله، جراحی دم زرد، چیتی، خروس دریا، سرخال سفید، سقز ماهی، شقایق، عروس ناخدا، عروس زرد، صندوق، کاردینال، گرین رز، گین، ملوان، نئون، هامور و بالاخره؛ لاک پشت عقابی، لاک پشت سر سبز، خرچنگ.

دریاچه ها

آب های ساکن در گودترین قسمت زمین که بر اثر فرسایش و یا عوامل داخلی زمین به وجود آمده اند و هیچ ارتباطی با دریاها و دیگر ندارند. بنابراین دریاچه ها در فرورفتگی ها و نواحی پست زمین و یا حتی در قله کوه ها و نیز در شرایط زمین شناسی گوناگون ممکن است، تشکیل شود. ترکیب آب دریاچه ها و میزان شوری آن ها به عوامل مختلفی چون: مسیر عبور جریان رودها و آب های زیرزمینی به دریاچه ها و بستر خود دریاچه، میزان تبخیر در منطقه، میزان آب های ورودی و خروجی و پوشش گیاهی منطقه دارد. دریاچه ها به انواع مختلفی

تقسیم می شود که عبارتند از: دریاچه های یخچالی، دریاچه های آتشفشانی، دریاچه های تکنونیک، دریاچه های کارستیکی

از مهمترین دریاچه ایران می توان به: دریاچه خزر، ارومیه، بختگان، انزلی، پریشان، تار و هویر، تشک، حرا، زریوار، سیران گل، شادگان، حوض سلطان، شط تمی، شور مست، قوری گل، گواتر، گهر، مهارلو، میانکاله، میقان، دریاچه نمک اشاره کرد

دریاچه خزر

این دریاچه با مساحت ۴۳۶ هزار کیلومتر مربع، یکی از بزرگ ترین دریاچه جهان و نیز مهم ترین دریاچه ایران محسوب می شود که در شمال ایران قرار گرفته است. دریای خزر به عنوان سومین دریاچه عمیق با کشورهای روسیه، ترکمنستان، قزاقستان و آذربایجان همسایه است. آب خزر از نوع ترکیبات دارای کلسیم، منیزیم و سولفات است

پوشش گیاهی و درختی: انواع پیچک ها، تمشک، جگن، زالک، گل عروس آبی، زنبق، نیلوفر آبی، نی، درخت انار، انجیلی، بلوط، توسکا، راش، شمشاد، غان، ممرز، نارون. همچنین در این دریاچه گیاهان آبی و انواع گیاهان چرا، بوته زاهایی از زوسترا و نانا و نیز بوته زارهای آبی به ویژه انواع قرمز و سبز رنگ و جلبک های نوع پلیسیفونیا دیده می شود

گونه جانوری : فک دریای خزر

گونه پرندگان: اردک سرسفید، باکلان بزرگ، باکلان کوچک، پلیکان پاخاکستری، چنگر، حواییل خاکستری، سیب گون دریایی، عروس غاز، غاز پا زرد، طاووسک، فلامینگو، مرگونس سفید

آبزیان: تاس ماهی روسی یا چال باشی، تاس ماهی ایران یا قره برون، فیل ماهی، ماهی استرلیاد، ماهی کالوگا، ماهی شیپ، ماهی اوزون برون، ماهی سفید، کفال، سوف، سیب، کپور، کلمه، ماهی ماش، ماهی کیلکای آنچوی، کیلکای چشم درشت، کیلکای معمولی، مار ماهی، خار ماهی، گاو ماهی، سفره ماهی، ماهی آزاد

دریاچه ارومیه

جزو بزرگ ترین و شورترین دریاچه های دائمی ایران محسوب می شود. دریاچه ارومیه با مساحت تقریبی ۵۵۰۰ کیلومتر در شمال غرب ایران و بین دو استان آذربایجان غربی و آذربایجان شرقی واقع شده است. این

دریاچه به علت بالا بودن میزان محلول نمک در آن و شوری بیش از حد، دومین دریاچه آب شور دنیا به شمار می آید. همین ویژگی شوری آب باعث شده تا هیچ ماهی و نرم تنی به جز گونه های سخت پوستان در آن از نوع آب های کلرید سدیم، منیزیم، سولفات و در حالت زیرقلیایی است البته زندگی نکنند. آب این دریاچه با گل دریاچه ارومیه خمیری سیاه رنگ و از دسته گل های کلروره است که دارای خاصیت درمانی برای بیماری های روماتیسم، آرتروز است. علاوه بر این ها دریاچه ارومیه دارای ۱۰۲ جزیره با صخره های سنگی است که به جز جزیره اسلامی خالی از سکنه است، از میان این ۱۰۲ جزیره مهم ترین جزایر عبارتند از: جزیره قویون داغی یا کبودان، جزیره اشک یا اشک داغی، جزیره اسپیر، جزیره آرزو، جزیره نه گانه یا دوقوزلار

با وجود میزان بالای شوری آب دریاچه، در حوضه و جزایر این دریاچه، ۵۴۶ گونه گیاهی از خانواده گیاهان شورپسند، گیاهان شن پسند، گیاهان خشکی زی و گیاهان آب پسند، همچون ۲۷ گونه پستانداری، ۲۱۲ گونه پرنده، ۴۱ گونه خزنده، ۷ گونه دوزیست و ۲۶ گونه ماهی وجود دارد. مهم ترین بی مهره آبی دریاچه ارومیه یک گونه میگوی بومی آب شور به نام آرتیمیا- اورمیانا است که از رده سخت پوسته بوده که غذای پرندگان، چون فلامینگو است

پوشش گیاهی: سروکوهی، پسته وحشی، داغداغان، زالک، بادام کوهی، شیرخشت، دیو آلبالو، گندمیان، فرفیون، آویشن، درمنه، علف شور، کاکوتی، زنبق ریولایف، شنگ، شقایق

گونه جانوری: قوچ، میش ارمنی، گوزن زد، موش صحرائی

گونه پرندگان: اردک بلوطی، اردک مرمری، اردک سرسفید، باکلان کوچک، پلیکان، دلیجه کوچک، خروس کولی دشتی، غاز پیشانی سفید کوچک، عروس غاز، عقاب طلایی، فلامینگو، قرقی، کرکس، متای پاسرخ، میش مرغ

دریاچه هامون

دریاچه هامون، با اختصاص حدود ۳۸۲۰ کیلومتر مربع وسعت در شرق ایران، سومین دریاچه بزرگ ایران بعد از دریاچه خزر و ارومیه به شمار می رود که در شمال استان سیستان و بلوچستان واقع شده است. سرچشمه اصلی این دریاچه، رودخانه هیرمند است که از کوه های هندوکش و ارتفاعات بابا یغما در غرب کابل جاری شده و پس از طی مسافتی وارد خاک ایران شده و پس از دریافت آب رودخانه های خاش رود، فراه، هاروت رود، شور رود، حسین آباد و نهبندان بالاخره در محل لورگ باغ به دریاچه هامون می پیوندد.

دریاچه هامون، نه تنها در گذشته یکی از بزرگ ترین و پرآب ترین دریاچه ی ایران، بلکه در نزد زرتشتیان محل مقدس به شمار می آمد، امروزه، پس از خشکسالی ها و تقسیم بندی های کشورها و نرسیدن آب به مرزهای ایران به مرور قسمت های وسیعی از آن خشک شده است. این دریاچه که بزرگ ترین پهنه آب شیرین سیستان محسوب می شود اکنون به چهار دریاچه مجزا؛ یعنی: دریاچه هامون صابری یا سیستان، دریاچه هامون پوزک ایران، دریاچه هامون هیرمند و دریاچه هامون افغانستان که قسمت کمی از آن در ایران واقع شده است تقسیم می شود.

پوشش گیاهی: اشک، اوبار سلام بوفی، بارهنگ آبی، بونی، تزگ، جگن دریایی، چمن شور ساحلی، سوجک یا لیوآش، علف بوریا، قمیش، گز، لویی، نی، نی هندی، هزار نی.

گونه جانوری: آهو، بز و کل، جبیر، خرگوش، شغال، قوچ و میش، کاراکال، کفتار، گزار، یوزپلنگ. گونه پرندگان: باقرقره، باکلان، پلیکان، حواصیل هندی، درنا، روباه، سلیم کوچک، سنقر سفید، شاهین، عقاب، غاز، قو، فلامینگو، کاکایی ارمنی، کاکایی سرسیاه بزرگ، کاکایی پشت سیاه بزرگ، کاکایی صورتی، کورکوربال سیاه، گربه وحشی.

آبزیان: با توجه به بحران خشکسالی دریاچه هامون و کاهش ماهیان گرمابی و سردابی در این دریاچه، اداره شیلات سیستان با هدف پرورش ماهی اقدام به تکثیر و پرورش ۵ گونه ماهی در این تالاب و تالاب های پیرامون کرده است که آن ها عبارتند از: کپور ماهی، ماهی امور یا هامون ماهی، ماهی فیتوفاگ، ماهی بیگ هد، ماهی بومی شیزوتراکس.

دریاچه بختگان و طشک

دریاچه بختگان یکی دیگر از مهم ترین دریاچه های ایران است که در استان فارس قرار دارد. این دریاچه، دومین دریاچه بزرگ و چهارمین تالاب ایران به شمار می رود که محل زندگی پرندگان مهاجر و بومی است و وسعت آن نیز به شرایط بارندگی سالانه وابسته است. این دریاچه از شمال با کوه های پیچگان و شمال غرب با

دریاچه طشک همسایه است، در واقع بخش شمال غرب این دریاچه، محل اتصال با دریاچه طشک است و تنها راه ارتباطی این دو دریاچه، دلتای رود کر است که از کوه های موسی خانی و برآفتاب در ۵۰ کیلومتری جنوب غرب ده بید سرچشمه می گیرد و پس از عبور از مرودشت و یکی شدن با رود شادکام به این دو دریاچه می ریزد. این دو دریاچه که به صورت دو فرونشست میان کوهی، در اثر فعالیت کوه زایی زاگرس شکل گرفته دارای تعدادی جزیره و شبه جزیره کوچک و بزرگ از جنس رادیولاریت، سنگ های پلاژیک و آهک های سروک است که مهم ترین آن ها شامل: جزیره نرگس و گنجان در طشک و جزیره مناک در بختگان می شود. آب دریاچه های بختگان و طشک با وجود این که از آب رودخانه ها و چشمه های شیرین تغذیه می شود ولی آب شوری دارد و آب این دو دریاچه از نوع کلرید منیزیم، کلرید سدیم، سولفات سدیم است.

پوشش گیاهی: آویشن، بادام، بنه، پسته وحشی، جگن، قلیا، کیکم، گز.

گونه جانوری: آهو، بز کاراکال، پاژن، پلنگ، تشی، خارپشت، خرگوش، روباه، شغال، قوچ و میش، کفتار، کل، گربه جنگلی، گربه شنی، گرگ، گراز، لاک پشت، مار گورخری.

گونه پرندگان: آبچلیک پا سرخ، آنقوت، اردک، اگرت بزرگ، بلدرچین، پلیکان سفید، تنجه، تیهو، جغد کوچک، چوب پا، حواصیل خاکستری، خروس کولی دم سفید، خوتکا، دارکوب، درنای معمولی، درنای بحری، دلیجه، دم سرخ، سارگپه پا بلند، سار، سنقر گندم، فلامینگو، قمری، کبک، کبوتر، کلاغ کوهی نوک سرخ.

آبزیان: ماهی کپور، میگوی آرتیما، سیاه ماهی.

دریاچه مهارلو در جنوب ایران و در جنوب شرقی استان فارس واقع شده است. این دریاچه که در اثر یک فرونشست ناودیسی به وجود آمده است، به وسیله آب رودخانه های خشک یا نهر اعظم، رودخانه چنار راهدار و رودخانه نظرآباد سروستان تامین می گردد. بدین ترتیب که؛ رودخانه خشک از ارتفاعات استان سرچشمه گرفته و پس از عبور از قسمت های شمالی دشت شیراز و مرکز شیراز به تالاب مهارلو می ریزد. رودخانه چنار راهدار از ارتفاعات آدمو سرچشمه می گیرد و پس از گذشتن از جنوب شیراز و دشت چنار به مهارلو می پیوندد و در آخر، رودخانه نظرآباد، از ارتفاعات کوه های نظرآباد و سلو در جنوب شرقی تالاب مهارلو سرچشمه گرفته و بعد از عبور از دشت سروستان به تالاب مهارلو منتهی می شود. البته وسعت این دریاچه در فصول مختلف متفاوت است و به میزان بارش های جوی سالانه بستگی دارد و تبخیر زیاد، رسوبات گچی سازند ساچون، دو گنبد نمکی واقع در شرق این دریاچه، باعث شوری آب آن شده است

آب دریاچه مهارلو از نوع کلرید سدیم، منیزیم، سولفات سدیم می باشد و به عنوان یکی از منابع مهم تامین نمک آبی در سطح استان و کشور محسوب می شود، به طوری که از نمک این دریاچه برای صنایع پتروشیمی استفاده می شود

پوشش گیاهی و درختی: انجیر، بادام، بلوط، بید، جاشیر، درمنه، جگن، شیرین بیان، کاج، گون، لویی، نی

گونه جانوری: دارای انواع مارها، مارمولک ها، سوسمارها و لاک پشت ها است

گونه پرندگان: آبچلیک، آنقوت، اردک سرسبز، بوتیمار، پلیکان سفید، تنجه، چوکا، خوتکا، فلامینگو، مرغابی

دریاچه زریوار

دریاچه زریوار از نظر موقعیت جغرافیایی در یک دره طولی وسیعی قرار گرفته که از سمت شرق و غرب به وسیله کوه های پوشیده از جنگل محصور شده است. وسعت این دریاچه هم مانند سایر دریاچه به میزان بارش سالانه بستگی دارد و به دلیل تغییرات حجم آبی در فصول مختلف سال متغییر است. اراضی این منطقه را بیشتر جنگل و بیشه زار تشکیل می دهد که علاوه بر داشتن بلوط ایرانی، دارای گلابی وحشی، زالزالک، بادام می باشد. آب این دریاچه علاوه بر اینکه از چشمه های کف جوش و بارش های جوی تامین می شود از رود چم نیز بی بهره نیست و دارای آب شیرین است.

پوشش گیاهی: بارهنگ آبی، بزواش، پیچک، جگن، گیاهان شناور چون سراتوفیلیوم، سربوفیلیوم، علف هفت بند، لوبی، نعناع، نی، نیلوفر آبی

گونه جانوری: روباه، خرگوش، خوک وحشی، سگ آبی، گربه وحشی، گراز

گونه پرندگان: اردک سرحنایی، اردک سرسبز، اگرت ها، انواع چنگر، بوتیمار بزرگ، بوتیمار، پرستوهای دریایی، حواصیل خاکستری، خوتکا، دلیچه، سنقر تالابی، گیلار، کشیم بزرگ، کشیم کوچک، کاکایی ها

آبزیان: سیاه ماهی خالدار، سیاه ماهی معمولی، عروس ماهی، ماهی گامبوزیا، ماهی آمور سفید، کپور آینه ای، کپور معمولی، کپور سرگنده، فیتوفاک، مار ماهی، میگو

دریاچه پریشان

دریاچه پریشان یا فامور با وسعت ۴۳ کیلومتر مربع، در جنوب شرقی کازرون و شمال شرق کوه فامور در استان فارس واقع شده است. این دریاچه که دارای آب شیرین است، بخشی از آب خود را از آب های جاری کوه فامور و بخشی دیگر را از منابع زیرزمینی تامین می کند

دریاچه پریشان، در دره ای پهن از گسل هایی با جهت شمال غرب- جنوب شرق و شرق- غرب به وجود آمده که توسط رشته کوه های زاگرس احاطه شده است. این دریاچه به دلیل برخورداری از تاریخچه کهن، علاوه بر زیبایی های طبیعی و تنوع زیستی، زیستگاه اقوام و بعضی از تمدن ها در گذشته های دور است. وجود نقش پریشو در ۳۰ متری دریاچه هامون، قلعه ساسانی در کنار دریاچه، آتشکده کازرون در ۳ کیلومتری دریاچه، کتیبه پهلوی در ۵ کیلومتری پریشا، نقش تیمور در ۲ کیلومتری دریاچه و صدها اثر دیگر حاکی از اهمیت تاریخی این منطقه است

.پوشش گیاهی و درختی: گیاه پشم لاهی، پیروز، جگن، خارماهی، سریش، گوشاب، لویی، نی

.گونه جانوری: خرگوش، روباه معمولی، شغال، عقاب شاهی، قورباغه مردابی معمولی، مار چلیپیر

گونه پرندگان: آبچلیک، آنقوت، اردک، اردک مرمری، اردک سرسفید، اگرت، بالابان، بوتیمار، پلیکان، پلیکان پا خاکستری، چنگر، حواصیل خاکستری، حواصیل ارغوانی، درنا، غاز، غاز پیشانی سفید، عروس غاز، گاوچرانک

آبزیان: ماهی زردک، ماهی سرخه، ماهی پرک، مارماهی، کپور، فیتوفاک، امور ماهی

دریاچه اوان

دریاچه اوان با مساحتی حدود ۷۰ هزار متر مربع، یکی از دریاچه های بزرگ استان قزوین محسوب می شود که در دامنه کوه های الموت و در بین روستاهای اوان، ورین، زواردشت و زرآباد واقع شده است. این دریاچه که دارای آب شیرین است، بخشی از آب خود را از چشمه های کف دریاچه و بخش دیگری را از طریق بارش های فصلی تامین می کند و هیچ رود دائمی به این دریاچه راه ندارد. دریاچه اوان که بیشتر به شکل حفره ای است، در تابستان محل مناسبی برای ماهیگیری، شنا و قایق سواری و در زمستان قابلیت انجام ورزش های زمستانی مثل اسکی و اسکیت را دارد.

پوشش گیاهی و درختی: گیاهان شناور مثل چنگال آبی، خوشاب و نی بن، شیرین بیان، کنگر، گون، درخت بید، چنار، آلبالو، سیب، گیلان، سنجد، فندق، گردو. گونه جانوری: بز، پلنگ، خرچنگ، خرس قهوه ای، روباه، شغال، شنگ، قورباغه، کل، گراز، گربه وحشی، گرگ، لاک پشت

گونه پرندگان: جغد سبز قبا، دارکوب، دال، دلیچه، شاهین، عقاب، غاز، فاخته، قو، مرغابی. آبزیان: اردک ماهی، قزل آلی رنگین، ماهی کپور

دریاچه مارمیشو

دریاچه مارمیشو، از جمله زیستگاه های آبی، کوهستانی و جنگلی شمال غربی ایران است که در مرز ایران و ترکیه و در ۴۵ کیلومتری ارومیه واقع شده است. سرچشمه اصلی این دریاچه، آب های جاری از ذوب برف کوه های زاگرس است که سراسر این دریاچه را محصور کرده و نیز رودخانه نازلوچای است که از به هم پیوستن آب های جاری ترکیه و آب های جاری ایران به وجود آمده است که پس از طی مسافتی، بالاخره در تنگه سرسبزی باعث پیدایش دریاچه مارمیشو می شود. البته؛ زمین شناسان تاریخ پیدایش این دریاچه را به فعل و انفعالات درونی زمین، وقوع زلزله، ریزش کوه و مسدود شدن مسیر آب نسبت داده اند. در کل این عوامل باعث شده تا این مکان به یکی از زیباترین مکان های تفریحی و ماهیگیر تبدیل شود.

نام «دریاچه مارمیشو»، که از جنوب به قله های سی تاو، قایدوک و چال، از شمال به کوه بایدوست، از غرب به روستای مخروبه «دری» و از شرق به روستاهای بانی و پسان محدود می شود، برگرفته از نام رهبر مسیحیان ساکن منطقه، یعنی «بنیامین مارشیمون»، است که در سال ۱۲۹۶ هـ ش، به دست «اسماعیل آقاسمکو» به قتل رسید.

پوشش گیاهی و درختی: آویشن، بومادران، پیاز کوهی، خارشتر، خشخاش، زنبق، شیرین بیان، کاسنی، کنگر، گزنه، لاله کوهی، درخت بلوط، بید، بنه، بادام، زالزالک، عناب، صنوبر، گز، گردو، گلابی.

گونه جانوری: بزکوهی، پلنگ، روباه، خرس، خرگوش، سمور، گراز، گرگ.
گونه پرندگان: بلدرچین، شاهین، عقاب، کبک.
آبزیان: ماهی قزل آلا، ماهی سفید.

دریاچه شورابیل

دریاچه شورابیل با مساحت ۱۲۰ هکتار در ۲ کیلومتری جنوب اردبیل و در اواخر دوران سوم و اوایل دوران چهارم زمین شناسی شکل گرفته است. سرچشمه اصلی این دریاچه در گذشته از بارش های جوی و چشمه های آب شیرین و نیمه شور جنوب و داخل دریاچه تامین می شد و به همین دلیل آب آن شور بود و یکی از علت های نامگذاری این دریاچه به نام شورابیل همین موضوع بوده و گفته می شد که خاک سواحل شورابیل خاصیت درمانی داشت ولی در سال ۱۳۷۱ با هدایت آب شیرین «رودخانه بالخلو» به این دریاچه، نه تنها آب آن شیرین

شده بلکه خاک ساحلی آن نیز خاصیت درمانی خود را از دست داده است.
دریاچه شورابیل به دلیل ویژگی های منحصر به فرد خود به یکی از مراکز مهم تفریحی تبدیل شده است که دارای امکاناتی نظیر: شهربازی، قایقرانی، باغ وحش، هتل، پیست دوچرخه سواری و دو میدانی می باشد.
پوشش گیاهی و درختی: جگن، نی و جنگل کاری مصنوعی
گونه پرندگان: آنقوت، اردک چشم طلایی، اردک تاجدار، باقرقره، باکلان کوچک، پلیکان خاکستری، چنگر، حواصیل، خوتکا، دراج، زنگوله بال، لک لک سیاه، غاز خاکستری، قرقاول، قو، کاکایی، مرغابی.
آبزیان: ماهی آزاد، ماهی قزل آلا، رنگین کمان

دریاچه نئور

دریاچه نئور در ۳۵ کیلومتری جنوب شرقی جاده اردبیل به خلخال و در دامنه رشته کوه باغرو واقع شده است. این دریاچه با وسعت بیش از ۲۲۰ هکتار، شامل دو دریاچه کوچک و بزرگ است که در فصل بهار این دو به هم پیوسته و دریاچه ی واحدی را تشکیل می دهند. عمق دریاچه در زمان پرآبی به ۵/۵ متر می رسد ولی در کل میانگین عمق آن سه متر است

سرچشمه اصلی دریاچه نئور، چشمه های متعدد کف دریاچه و اطراف آن و نیز بارش های مناسب جوی است که باعث بوجود آمدن این دریاچه با آب شیرین شده است. این دریاچه از جمله زیستگاه پرندگان مهاجر عبوری و نیز ماهی قزل آلا، رنگین کمان به شمار می آید. ماهی های دریاچه پیش از زمستان و یخ زدن دریاچه، صید و جمع آوری می شوند و پس از زمستان دوباره ماهی های کوچک پرورشی در نئور رها می شوند که همین صید ماهی، باعث برگزاری هرساله مسابقه ماهیگیری در این دریاچه می شود

پوشش گیاهی و درختی: آلاله، بابونه، بومادران، پنج انگشت، جگن، خاکشیر، گونه ای خوش واش یا دانه قناری، زنبق کوهی، سرخس، شبدر، شمعدانی وحشی، فرفیون یا شیرسنگ، کنگر، گل شیرمرغ، گیاه کلاه میرحسن، گونه ای کلاغک یا سرمه کلاغ، نعناع

گونه جانوری: مار کوهستانی

گونه پرندگان: آنقوت

آبزیان: ماهی قزل آلا، رنگین کمان، میگوی بومی، صدف های دوکفه ای، زالو، سخت پوست گاماروس، نرم تنان
از دیگر گونه های آبزی دریاچه نئور به شمار می آیند

دریاچه نمک حوض سلطان - قم

دریاچه نمک حوض سلطان با نام های دریاچه ساوه یا دریاچه شاهی از دریاچه های استان قم است که در ۴۰ کیلومتری شمال شهرستان قم و ۸۵ کیلومتری جنوب تهران و در دامنه رشته کوه های البرز واقع شده است. وسعت این دریاچه ۳۳۰ کیلومتری مربع می باشد و شامل دو چاله جدا از هم یکی به نام حوض سلطان و دیگری به نام حوض مره است که به وسیله آبراهه باریکی به هم وصل می شوند.

آب حوض سلطان به وسیله آب های سرریز شده از حوض مره تامین می شود. حوض مره یا حوض باختری علاوه بر تامین آب خود از روان آب ها، از رودهایی مانند رودشور و قره چای نیز بهره می گیرد و حوض سلطان یا حوض باختری نیز از روان آب های سطحی و حوض مره تغذیه می کند. وسعت دریاچه بستگی به میزان ورود روان آب ها و مقدار بارندگی های فصلی دارد.

رود شور از جنوب شرقی دشت قزوین به سمت شرق جریان یافته و پس از دریافت زه آب دشت زرنند به سمت دریاچه نمک جریان می یابد. رود قره چای نیز از ارتفاعات شهرستان شازند در استان مرکزی سرچشمه گرفته و پس از عبور از استان همدان، در نهایت به دریاچه نمک قم می پیوندد. آب های جاری در مسیل، به علت عبور از لایه های گچی و گنبد های نمکی مقدار زیادی از املاح موجود و نمک را با خود حمل کرده و با ورود به دریاچه حوض سلطان باعث شوری آب این دریاچه می شوند.

دریاچه حوض سلطان در سال ۱۲۶۲ ه. ش، به دنبال ساخت جاده شوسه تهران - قم به وجود آمد. در ۳۵ کیلومتری مسیر قم - تهران جاده خاکی وجود دارد که به دریاچه منتهی می شود. درون دریاچه نیز جاده خاکی هست که برای جلوگیری از فرورتن خودرو در باتلاق و بهره برداری از نمک دریاچه مورد استفاده قرار می گیرد.

دریاچه نمک - قم

دریاچه نمک از دریاچه های کویر مرکزی ایران در استان قم است که با مساحتی حدود ۶۴۷ کیلومتر مربع در ۶۲ کیلومتری شهرستان قم و ۳۵ کیلومتری شمال شرقی شهر آران و بیدگل واقع شده است. این دریاچه از غرب به کوه های سفیدآب، سیاه کوه و منطقه پارک ملی کویر، از شمال و غرب به کویر مسیله و از جنوب به کویر مرنجاب و بند ریگ جن منتهی می شود.

دریاچه نمک یک فرونشست زمین ساختی است که به شکل مثلث در ارتفاعی حدود ۷۹۵ متر از سطح دریا تشکیل شده که راس آن به سمت شمال می باشد. زمین این دریاچه پوشیده از رسوبات نمک است که بر اثر انباشته شدن سیلاب ها و آب های سطحی در طول قرن ها به وجود آمده است. عمق نمک دریاچه بین ۵ تا ۵۴ متر متغییر است که به وسیله لایه های خاک رس از یکدیگر جدا شده اند.

اطراف دریاچه نمک دارای زمین های باتلاقی است. وسعت این باتلاق ها در منطقه غرب به مراتب وسیعتر از دیگر مناطق آن است. حوض قیلوقه در شرق و باتلاق دو کویری در منطقه جنوب شرقی دریاچه از مهم ترین باتلاق های این منطقه است.

دریاچه نمک در بیشتر ماه های سال خشک و پوشیده از نمک می باشد. در ماه های بارندگی ارتفاع آب این

دریاچه در بعضی از مناطق به ۲ سانتی متر می رسد که با اولین گرما تبخیر شده و زمینی مملو از نمک برجای می ماند. در قسمت جنوبی دریاچه، جزیره سرگردانی وجود دارد و قسمت‌های شمالی دریاچه نیز از ارتفاع کمتری برخوردار هستند. این دریاچه از دیرباز تا کنون جهت تامین نمک طعام مورد بهره برداری قرار می گرفته است.

از سمت شمال و غرب دریاچه نمک، رودهای مهمی چون: رود شور، رود کرج، جاجرود، حبله رود و قره سو وارد می شوند. مهم ترین ترکیباتی که در دریاچه نمک وجود دارد عبارتند از: کلرید سدیم، سولفات سدیم، کلرید منیزیم و سولفات منیزیم.

برای دسترسی به دریاچه نمک دو راه وجود دارد. راه اول، از تنها مسیر خروجی شهرستان آران و بیدگل از سمت شمال غربی به طرف کاروانسرای مرنجاب پس از طی مسافتی در حدود ۳۵ کیلومتر به دو راهی دریاچه نمک می‌رسید.

مسیر دوم، پس از عبور از کاروانسرای مرنجاب و طی مسافتی در حدود ۱۰ کیلومتر به دو راهی چاه دست کن می‌رسید که با انتخاب مسیر سمت دریاچه می‌توان وارد دریاچه شد.